

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการเป็นนักศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนา รูปแบบสหกิจศึกษาที่เหมาะสมกับสาขาอุตสาหกรรมบริการ ในการวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาเฉพาะอุตสาหกรรมบริการสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ดังนั้นประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษา และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมบริการด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม

ประชากร

ประชากร คือ นักศึกษา บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และบุคลากรของสถานประกอบการ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมบริการด้านการท่องเที่ยวและการโรงแรม ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งประกอบด้วย จำนวน 400 คน

1. นักศึกษาที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน นักศึกษาในสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการที่เคยหรือกำลังปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ และบัณฑิตสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จำนวน 30 คน

2. บุคลากรในสังกัดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เช่น หัวหน้าโครงการสหกิจศึกษา และพัฒนาอาชีพ เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา อาจารย์นิเทศก์สหกิจศึกษา อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ จำนวน 30 คน

3. บุคลากรของสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวหรือโรงแรม เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์หรือฝ่ายบุคคลของสถานประกอบการด้านโรงแรมหรือการท่องเที่ยว ผู้บริหารของสถานประกอบการ พนักงานพี่เลี้ยงหรือพนักงานที่ปรึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) ประกอบด้วย 5 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. นักศึกษาที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2-3 ในสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ สังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จำนวน 400 คน
2. นักศึกษาในสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการสังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่เคยหรือกำลังปฏิบัติงานสหกิจศึกษาในสถานประกอบการ จำนวน 30 คน
3. บัณฑิตสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการที่ผ่านปฏิบัติงานสหกิจศึกษา จำนวน 30 คน
4. บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา ที่มีโครงการสหกิจศึกษาสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ ได้แก่ หัวหน้าโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ซึ่งกำกับดูแลด้านสหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา สหกิจศึกษา อาจารย์นิเทศ สหกิจศึกษา อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 30 คน
5. บุคลากรของสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวหรือโรงแรม ที่เคยมีประสบการณ์รับนักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา หรือมีความสนใจจะรับนักศึกษาไปปฏิบัติงานสหกิจศึกษา ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ หรือฝ่ายบุคคล ผู้บริหารของสถานประกอบการ พนักงานพี่เลี้ยงหรือ พนักงานที่ปรึกษา ของนักศึกษาสหกิจศึกษา จำนวน 30 คน

ผู้ทรงคุณวุฒิ

การวิจัยในครั้งนี้ ได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบสหกิจศึกษา: ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาคการจัดการและกระบวนการของโครงการสหกิจศึกษา จำนวน 6 คน ดังนี้

1. ตัวแทนจากสมาคมโรงแรม 1 คน
2. ตัวแทนจากมหาวิทยาลัยเอกชน 1 คน
3. ตัวแทนจากสมาคมสถาบันการศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย 1 คน
4. ตัวแทนจากบัณฑิตที่จบการศึกษาไปแล้ว 1 คน
5. ตัวแทนจากอาจารย์นิเทศก์สายสหกิจศึกษา สาขาอุตสาหกรรมบริการ 1 คน
6. ตัวแทนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกวิธีวิจัยแบบผสมผสานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย มีดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เนื้อหา คือแบบวิเคราะห์กระบวนการสหกิจศึกษา จากคู่มือการจัดสหกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในต่างประเทศและประเทศไทย โดยวิเคราะห์จากแนวคิดกระบวนการ ข้อเสนอแนะ รูปแบบการจัดสหกิจศึกษาของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาให้ได้รูปแบบการจัดสหกิจศึกษาที่เหมาะสม โดยใช้การวิเคราะห์เหตุผล ด้วยแผนภูมิแก๊งปลา (Fish bone Diagram)

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก คือ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีเฉพาะหัวข้อคำถามหลัก เพื่อให้เกิดความเป็นอิสระของผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ ในการตอบข้อความถาม ซึ่งประกอบด้วย

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา หัวหน้าโครงการสหกิจศึกษาและพัฒนาอาชีพ เจ้าหน้าที่สหกิจศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาสหกิจศึกษา คณาจารย์นิเทศสหกิจศึกษา อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการ

2.2 บุคลากรฝ่ายทรัพยากรมนุษย์หรือฝ่ายบุคคล ในสถานประกอบการ ห้องเที่ยวและโรงแรม

2.3 ผู้บริหารของสถานประกอบการ พนักงานพี่เลี้ยงหรือพนักงานที่ปรึกษาของนักศึกษาสหกิจศึกษา

2.4 บัณฑิต ที่ผ่านการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2.5 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรอุตสาหกรรมบริการ ตัวแทนจากสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว และธุรกิจการท่องเที่ยว ผู้เชี่ยวชาญด้านโรงแรม ตัวแทนจากสมาคมโรงแรมและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา

3. แบบสอบถาม แบบสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาเกี่ยวกับต้องการ ข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานและความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนารูปแบบสหกิจศึกษา

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้คือ

4.1. ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการความต้องการขององค์กร สถาบันการศึกษาและสถานประกอบการในด้านอุตสาหกรรมบริการ

4.2 วิเคราะห์ออกแบบแบบสอบถามและกำหนดหัวข้อประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก

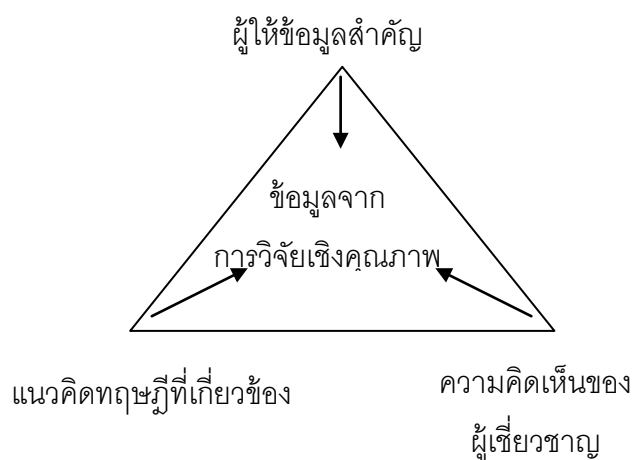
4.3 นำแบบสอบถามที่ได้หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ รับนักศึกษาเข้าฝึกงาน สหกิจศึกษาและผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

4.4 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์โดยเก็บข้อมูลให้เท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

5. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

5.1 ข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีตรวจสอบเชื่อมโยงความสอดคล้องกันของเอกสาร และสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นการถ่วงน้ำหนักข้อมูลพื้นฐานในเบื้องต้น

5.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญแต่ละคนด้วยวิธีการ “สามเส้า” (Triangulation Method) โดยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้มา กับแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 พิจารณาวิเคราะห์ร่วมกับประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษา เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้มา

ภาพประกอบ 15 การตรวจสอบข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยดำเนินการทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกิจศึกษา รูปแบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work Integrated Learning) ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมบริการ
2. ศึกษาบริบทด้านอุตสาหกรรมบริการด้านการท่องเที่ยวและโรงแรมในประเทศไทย

3. การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและ/หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการสหกิจศึกษา และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติด้านสหกิจศึกษาจากนักศึกษาในสาขาอุตสาหกรรมบริการ

4. ประเมินกระบวนการจัดสหกิจศึกษาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันโดยใช้แบบสอบถามการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา นักศึกษา สถานประกอบการ แล้วนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อหาการพัฒนาารูปแบบสหกิจศึกษาสาขาอุตสาหกรรมบริการ

5. นำผลการวิเคราะห์ แล้วสังเคราะห์เป็นร่างรูปแบบสหกิจศึกษา สาขาอุตสาหกรรมบริการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อตอบสนองความต้องการที่สอดคล้องกับของผู้ประกอบการ

6. ตรวจสอบร่างรูปแบบสหกิจศึกษา สาขาอุตสาหกรรมบริการของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน โดยมีแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมมีความเป็นไปได้และสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์

7. ตรวจสอบและประเมินรูปแบบโดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ในด้านอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว ด้านการจัดการศึกษา ผู้บริหารหลักสูตรอุตสาหกรรมบริการ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตลอดจนบัณฑิตที่จบการศึกษาและผ่านโครงการสหกิจศึกษา

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงตามเนื้อหาโดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามความมุ่งหมายของการวิจัยก่อนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล แล้วจึงนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบตามแนวคิดทฤษฎี เพื่อให้การนำเสนอมีความถูกต้องและสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. จัดกลุ่มข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนของข้อมูลที่ได้มา
2. เรียบเรียงข้อมูลโดยจัดลำดับตามเนื้อหาที่ต้องการศึกษาและจัดแบ่งข้อมูลเป็นกลุ่มตามวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก